

УДК 342.3

Віталій Волинець,

кандидат політичних наук, доцент

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ НАУКИ, ОСВІТИ І КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

У статті визначаються основні теоретико-методологічні підходи до визначення змісту і сутності функції державної підтримки науки, освіти та культури. Автор аналізує правові основи її забезпечення в сучасній Україні, визначає перспективи розвитку державної гуманітарної політики, а також обґрунтовує її роль для постання України як правової держави, що активно взаємодіє з громадянським суспільством.

Ключові слова: функції держави, Конституція України, національне законодавство, державна гуманітарна політика, культура, наука, освіта, правотворчість.

Наукові дослідження процесів розвитку і трансформації сучасної держави не можуть не враховувати ті об'єктивні зміни, що відбувається в процесі її функціонування. Це пояснюється не лише тим, що поступово одні з функцій держави набувають більшого значення, що спричиняє посилення уваги до них, а й тим, що змінюються цілі державної діяльності, постають нові пріоритети і формуються нові цінності, які істотно впливають як на напрями діяльності держави, так і на способи та методи реалізації функцій держави. Однією з таких функцій, роль якої протягом останнього часу істотно зростає (не лише в Україні, а в усіх провідних демократичних державах світу), є функція державної підтримки науки, освіти та культури. У результаті чого науково-юридичний аналіз сутності цієї функції та правових основ її забезпечення складає важливий та значимий у теоретичному і практичному плані предмет досліджень сучасної вітчизняної державно-правової науки.

Разом із тим, вказуючи на загальну теоретичну і практичну значущість проблематики аналізу функції державної підтримки науки, освіти та культури, слід вказати й на ті причини, які визначають актуальність зазначеної теми. По-перше, актуалізація таких досліджень у сучасній теорії держави і права пояснюється фундаментальними змінами в осмисленні сутності державності, які відбувались протягом ХХ ст. Фактично йдеться про формування нової парадигми держави, яка не тільки переслідує військові, політичні та економічні цілі, а й реалізує активну гуманітарну політику, що має на меті як

всесторонній розвиток людського потенціалу, так і сприяння засобами ефективною державної гуманітарної політики формуванню засад науково-технічного прогресу, збереженню культурної спадщини, підвищенню освітнього потенціалу нації. Адже кожен із зазначених напрямів діяльності в сучасних умовах постіндустріального суспільства є одночасно запорукою успішного розвитку держави, її конкурентоспроможності на світовій арені. Недарма, як доводить А. Виручаєв, успішність реалізації цієї функції є безпосередньою умовою успішності та ефективності процесів модернізації [1].

По-друге, разом із активним розвитком та конституційним визнанням принципів та цінностей правової і соціальної держави на перший план вийшли питання забезпечення прав людини, серед яких культурно-освітні права відіграють одну з провідних ролей. Фактично зазначені права знайшли своє відображення не лише на рівні національних конституцій, а й у міжнародних нормативно-правових актах. Наприклад, ст. 26 Загальної декларації прав людини закріплює право на освіту, а ст. 27 — містить наступну норму: «Кожна людина має право вільно брати участь в культурному житті суспільства... брати участь у науковому прогресі та користуватись його благами» [2]. Так само можна згадати Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права, ст. 14 якого чітко закріплює право на освіту, а в ч. 1 ст. 15 зазначено: «Держави, що беруть участь у цьому Пакті, визнають право кожної людини на участь у культурному житті; користування результатами наукового прогресу та

практичне застосування; користування захистом моральних та матеріальних інтересів, які виникають у зв'язку з будь-якими науковими, літературними або художніми працями, автором яких вона є». Забезпечення зазначених прав людини, як зазначає вітчизняна дослідниця О. Пушкіна, з необхідністю передбачає активну діяльність держави у цьому напрямі, що, у свою чергу, активізує функцію державної підтримки науки, освіти та культури, яка набуває дедалі більшої ролі у сталому розвитку людини, держави і суспільства [3].

По-третє, наголос на потребі активної взаємодії держави і громадянського суспільства, що тлумачиться як базова умова існування демократії у сучасному світі [4], змушує сучасну державу не лише спрямовувати свою діяльність у тих напрямках, які пов'язані з нею самою, а й істотно коригувати її відповідно до суспільних потреб, до тих інтересів, які є і розвиваються на рівні громадянського суспільства. У цьому контексті не можна не визнати, що культурні, освітні та наукові інтереси і потреби є невід'ємною частиною розвитку громадянського суспільства і сучасного соціуму в цілому. Доволі показовими у цьому аспекті є дослідження проблематики законодавчого забезпечення розвитку культури російського юриста В. Єсакова, який переконливо демонструє, що у сучасних умовах державна підтримка культури та законодавче регулювання реалізації цієї функції становить одну з необхідних умов нормального та стабільного функціонування суспільства в цілому, без якої це суспільство деградуватиме, втрачатиме необхідні для нього внутрішні зв'язки та якості [5]. Не менш цікаві аргументи цього положення наводять й такі фахівці, як А. Альшкін та А. Ільїна [6]. Однак, на нашу думку, зазначені положення можуть бути екстрапольовані не лише на культуру, а й на сфери науки та освіти (цікаво зазначити, що ефективну державну підтримку освіти Н. Булаєв прямо називає однією з умов гармонійної взаємодії держави і громадянського суспільства [7]). Тобто без цих трьох складових елементів, які утворюють внутрішню сутність функції державної підтримки науки, освіти та культури, унеможливиться нормальний розвиток сучасного громадянського суспільства.

Отже, ставлячи на меті нашої статті комплексний аналіз функції державної підтримки науки, освіти та культури, ми

повинні вирішити такі дослідницькі завдання: а) охарактеризувати основні теоретико-методологічні підходи до визначення змісту і сутності функції державної підтримки науки, освіти та культури; б) визначити правові основи забезпечення цієї функції у національному законодавстві України; в) обґрунтувати шляхи удосконалення системи нормативно-правового забезпечення ефективної реалізації функції державної підтримки науки, освіти та культури.

До останнього часу у юридичній науці існувало чимало спеціальних досліджень, які були присвячені ролі та змісту діяльності держави у таких сферах, як наука, освіта і культура. Як правило, всі вони пов'язувались або із процесом забезпечення відповідних прав людини, або ж із визначенням тих чи інших проблем державної політики у зазначених сферах. Утім, лише останнім часом ці напрями діяльності окремо взятих органів державної влади почали досліджувати у контексті проблематики функцій держави в цілому, що стало підставою для вивчення цієї діяльності держави як цілісної та комплексної системи заходів, які відображають сутність державної влади і конституються у вигляді відносно самостійної функції сучасної демократичної, правової і соціальної держави. У власне методологічному плані це дозволило принципово по-новому подивитися не лише на сучасну державу, а й на загальні перспективи її розвитку.

Зокрема, як зазначає О. Пушняк, «в умовах сучасної держави зазначена функція спрямована на підняття культурного і освітнього рівнів громадян, необхідних для цивілізованого суспільства, створення умов для їх участі в житті суспільства, користування відповідними культурними і науковими досягненнями, забезпечення науково-технічного розвитку суспільства» [8]. На думку російського юриста В. Червонюка, у сучасних умовах держава не може і не повинна полишати сфери науки, культури та освіти як пріоритетні щодо своєї діяльності, адже активна державна протекціоністська політика у цій галузі визначає не тільки сутність держави, а й перспективи її розвитку [9]. У результаті чого функція державної підтримки науки, освіти та культури включає у себе щонайменше шість елементів, якими є: державна підтримка науки, освіти, культури, спорту, ЗМІ; охорона інтелектуальної власності; збереження культурно-історичних пам'я-

ток, архівів, музеїв; визнання ідеологічного плюралізму, забезпечення свободи всіх видів творчості; встановлення державних стандартів у галузі освіти; видача ліцензій на право займатися культурно-освітньою діяльністю [10].

Головні теоретико-методологічні суперечки, які точилися навколо визначення сутності та змісту цієї функції, були переважно пов'язані з тим, в яких формах та завдяки яким механізмам вона має реалізовуватися. Тобто сам факт існування відповідних зазначеній функції суспільних потреб та інтересів практично не ставився під сумнів жодним з дослідників. Утім, щодо процесу реалізації зазначеної функції навіть досі точаться серйозні теоретичні суперечки. Йдеться насамперед про те, якою мірою держава повинна впливати на суспільні відносини в галузі освіти, науки і культури. З погляду класичного державного лібералізму, ці сфери повинні бути віддані у розпорядження самому суспільству, а отже, зазначена функція держави має реалізовуватися засобами мінімального встановлення певних «рамкових правил» (йдеться про правове регулювання у найбільш загальному значенні цього поняття), у межах яких суспільство задовольняє свої потреби в галузі науки, освіти і культури. Тобто при визнанні функції державної підтримки науки, освіти та культури як такої, зазначені дослідники пропонують характеризувати її як своєрідну «мінімальну функцію», яка обмежується комплексом правових заходів, які покликані тільки створити вільні умови для розвитку відповідних суспільних відносин. На противагу цьому, разом з посиленням та розповсюдженням у науковому середовищі теорії соціальної держави, зазначена функція держави була істотно переосмислена не тільки у бік посилення її ролі, а й у частині тих дій і механізмів, які повинна реалізовувати держава щодо її забезпечення.

Справді, як переконливо демонструє О. Скрипнюк, попри свою діяльність у галузі соціально-економічного забезпечення громадян, соціальна держава спрямовує свої дії й на сфери культури, науки та освіти, в яких вона посідає активну проєкційністську позицію [11]. Це саме положення аргументують автори монографії «Права людини і правова соціальна держава в Росії» (2011), які окреслюють сфери науки, освіти та культури як обов'язкові напрями діяльності правової і

соціальної держави, в яких її політика повинна носити цілеспрямований й активний характер [12]. На нашу думку, яка засновується на аналізі останніх тенденцій розвитку сучасних держав, цей останній підхід виявився більш правильним та обґрунтованим. Дійсно, як демонструє практика, намагання держави, так би мовити, «мінімізувати» функцію підтримки науки, освіти та культури може спричинити суцільний занепад у цих галузях, які з погляду ринкової економіки мають відносно низьку рентабельність. Щоправда, навіть сучасний ринок визнає потребу в науці та освіті як важливих умовах модернізації економіки, науково-технічного прогресу, формування нових інформаційних систем і технологій, що стають одним із двигунів розвитку сучасної постіндустріальної економіки та інформаційного суспільства.

Наразі не можна сперечатися з тим, що розвиток науки і техніки є визначальним фактором прогресу суспільства, підвищення добробуту його членів, їх духовного та інтелектуального зростання. Цим зумовлена необхідність пріоритетної державної підтримки розвитку науки як джерела економічного зростання і невід'ємної складової національної культури та освіти, створення умов для реалізації інтелектуального потенціалу громадян у сфері наукової і науково-технічної діяльності, цілеспрямованої політики у забезпеченні використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки для задоволення соціальних, економічних, культурних та інших потреб. З іншого боку, коректність такого підходу засвідчує і правова практика практично всіх без виключення провідних держав світу, які не лише конституційно проголошують і закріплюють у сфері діяльності держави функцію підтримки науки, освіти та культури, а й успішно реалізують численні національні програми розвитку зазначених галузей.

Говорячи про Україну, слід визнати, що фактично функція державної підтримки науки, освіти та культури знайшла своє закріплення на рівні Конституції України. Зокрема ст. 11 чітко встановлює: «Держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури, а також розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України». Так само досліджувана нами функція знайшла своє відображення у

розділі II Конституції, де вказані не лише права людини у сфері освіти, науки і культури, а й обов'язки держави щодо їх забезпечення. Утім, попри наявність у Конституції України всіх необхідних норм, які забезпечують функцію державної підтримки науки, освіти та культури, слід визнати, що гуманітарна політика України за роки незалежності так і не набула сформованого та обґрунтованого вигляду, адже з погляду юридичної науки ефективна стратегія гуманітарної політики України повинна передбачати всебічне утвердження в суспільному та індивідуальному бутті цивілізованих норм співіснування в глобалізаційному світі на основі загальнолюдських цінностей та духовних, моральних і культурних засад життя українського народу.

Роль гуманітарної політики в процесі реалізації функції державної підтримки науки, освіти та культури зумовлюється тим, як наголошує В. Юрчишин, що гуманітарна політика держави — це не просто освіта, наука чи культура, це «олюднення держави, спрямування її діяльності в інтересах суспільства» [13]. З огляду на це, не можна не погодитися з тим, що державна гуманітарна політика повинна мати цілісний характер, включати певні регіональні особливості, обумовлені історією становлення та розвитку краю, етнонаціональним складом його населення, особливостями економічного, політичного та культурного життя. Утім, наразі спостерігається певна пасивність держави щодо сучасних проблем розвитку освіти, науки і культури. Перехід до нових умов економічного життя негативно позначився на інтелектуально-духовному розвитку, адже держава так і не створила максимально сприятливі умови для того, щоб інвестиції в цій сфері були вигідними за рахунок пільгового оподаткування та підвищення престижу фінансових донорів.

Важливим правовим кроком у напрямі подолання цих негативних тенденцій стало видання Указу Президента України № 469 «Про Громадську гуманітарну раду» від 02.04.2010 р. [14]. Відповідно до Указу Громадська гуманітарна рада є консультативно-дорадчим органом при Президентові України, створеним з метою врахування суспільно значущих інтересів у вирішенні найважливіших питань гуманітарного розвитку, підготовки пропозицій щодо забезпечення додержання прав і свобод людини і громадянина у сферах освіти, науки, культури і мистецтва, охо-

рони здоров'я, інтелектуальної та творчої діяльності, впровадження системних реформ для досягнення відповідності європейським стандартам захисту таких прав. Її основними завданнями є: 1) вивчення процесів у сфері гуманітарного розвитку України та вироблення пропозицій щодо: 2) забезпечення проведення громадських обговорень, наукових конференцій, круглих столів з питань реформ у сфері гуманітарного розвитку, забезпечення додержання конституційних прав людини і громадянина у цій сфері, вивчення громадської думки з питань, що розглядаються Радою; 3) розгляд законопроектів, які пропонуються для внесення Президентом України на розгляд Верховної Ради України і стосуються питань гуманітарного розвитку, зокрема з питань освіти, науки, культури, охорони здоров'я, з мовних, етнічнонаціональних та інформаційних питань, проектів актів Президента України з цих питань та підготовка пропозицій щодо таких проектів; 4) участь у підготовці послань Президента України до народу, щорічних і позачергових послань Президента України до Верховної Ради України про внутрішнє і зовнішнє становище України; 5) вивчення стану забезпечення додержання в Україні прав громадян у гуманітарній сфері, здійснення порівняльного аналізу ситуації з цих питань в Україні та іноземних державах та підготовка на основі кращого світового досвіду пропозицій щодо вдосконалення законодавства України. Очевидно, що робота над єдиною загальнодержавною програмою гуманітарного розвитку дозволить не лише скоординувати дії різних органів державної влади у зазначеній сфері (насамперед мається на увазі діяльність перш за все органів виконавчої влади як центрального, так і місцевого рівня), але стане серйозною запорукою успішності та комплексності діяльності держави у сфері науки, освіти і культури, а отже, й ефективності реалізації відповідної функції.

Щоправда, говорячи про правове забезпечення функції державної підтримки науки, освіти та культури у національному законодавстві України, необхідно вказати й на ряд інших законів та підзаконних нормативно-правових актів, які сприяють реалізації цієї діяльності. У цьому контексті варто згадати насамперед Закон України «Про культуру» від 14.12.2010 р. в редакції від 10.08.2012 р. [15], в якому чітко зазначено, що законодавство України про культуру має на меті: забезпечен-

ня реалізації і захист конституційних прав громадян України у сфері культури — створення правових гарантій для вільного провадження культурної діяльності, свободи творчості, доступу до культурних цінностей, культурної спадщини та інформації про них; збереження і примноження національного культурного надбання; врегулювання відносин суб'єктів діяльності у сфері культури щодо інтелектуальної власності у сфері культури, забезпечення реалізації та захист авторського права і суміжних прав; визначення пріоритетів державної політики у сфері культури, форм, підстав, умов та порядку надання державної підтримки культури, гарантій невтручання держави у творчі процеси, механізму впливу громадськості на формування і реалізацію державної політики у сфері культури.

При цьому, відповідно до ст. 3, основними засадами державної політики у сфері культури є: визнання культури одним із основних факторів самобутності Українського народу — громадян України всіх національностей; сприяння створенню єдиного культурного простору України, збереженню цілісності культури; захист і збереження культурної спадщини як основи національної культури, турбота про розвиток культури; сприяння утвердженню гуманістичних ідей, високих моральних засад у суспільному житті; забезпечення свободи творчості, захист прав інтелектуальної власності, авторського права і суміжних прав; гарантування прав громадян у сфері культури; створення умов для творчого розвитку особистості, підвищення культурного рівня, естетичного виховання громадян, доступності освіти у сфері культури для дітей та юнацтва, задоволення культурних потреб Українського народу, розвитку закладів культури незалежно від форми власності, залучення до сфери культури інвестицій, коштів від надання платних послуг, благодійництва, інших не заборонених законодавством джерел; сприяння діяльності професійних творчих спілок та громадських організацій у сфері культури, активному функціонуванню державної мови в культурному просторі України, доступу громадян до культурних благ; визначення естетичного виховання дітей та юнацтва пріоритетом розвитку культури; забезпечення діяльності базової мережі закладів культури, закладів освіти сфери культури; підтримка діяльності у сфері культури, пов'яза-

ної з виготовленням і розповсюдженням електронних та друківаних засобів масової інформації, аудіо- та аудіовізуальної продукції, розробленням комп'ютерних технологій та підвищенням їх потенціалу для розширення доступу та залучення громадськості до діяльності у сфері культури тощо; пропагування української національної культури у всій її різноманітності за кордоном та світового культурного надбання в Україні; підтримка вітчизняного виробника у сфері культури; забезпечення розвитку міжнародного культурного співробітництва; створення страхового фонду документації про культурні цінності та документів на об'єкти культурної спадщини.

Стосовно сфери освіти слід вказати на те, що у ній останнім часом також було прийнято ряд важливих державних програм, метою яких є нарощування потенціалу освіти, усунення причин, які уповільнюють її адаптацію до соціально орієнтованої ринкової економіки, інтеграцію у європейський і світовий освітній простір, розширення доступу громадян до здобуття освіти, підвищення якості освіти, удосконалення механізмів управління і фінансування, здійснення заходів щодо соціального захисту учасників навчально-виховного процесу, посилення соціального партнерства з роботодавцями у сфері формування якісної та конкурентоспроможної робочої сили на ринку праці. Зокрема, протягом 2010—2011 рр. було прийнято: Державну цільову соціальну програму розвитку дошкільної освіти на період до 2017 р. (затверджена постановою КМУ № 629 від 13.04.2011 р.), Державну цільову соціальну програму підвищення якості шкільної природничо-математичної освіти на період до 2015 р. (затверджена постановою КМУ № 561 від 13.04.2011 р.), Державну цільову програму розвитку професійно-технічної освіти на 2011—2015 роки (затверджена постановою КМУ № 495 від 13.04.2011 р.), Державну цільову соціальну програму розвитку позашкільної освіти на період до 2014 р. (затверджена постановою КМУ № 785 від 27.08.2010 р.).

Певним свідченням ефективності цих програм може виступити успішне запровадження програми розвитку вищої освіти на 2005—2007 роки, в ході якої було істотно реформовано систему вищої освіти та реалізовано завдання з включення до Болонського процесу. Нагадаємо, що основними завданнями цієї програми бу-

ли: створення сучасної нормативно-правової бази для розвитку освіти; удосконалення управління та організаційної структури системи освіти з урахуванням підвищення рівня мобільності студентів, випускників, науково-педагогічних працівників і науковців вищих навчальних закладів на ринку освітніх послуг та ринку праці, підвищення економічності та результативності системи вищої освіти; створення умов для ефективної освітньої діяльності через формування необхідного ресурсного забезпечення, посилення ролі університетів як осередків інтеграції системи вищої освіти у європейській і світовий освітній простір; посилення соціального партнерства та сприяння інтеграційним процесам з іншими освітніми галузями, науковими установами, роботодавцями; розширення доступу громадян до здобуття вищої освіти, вдосконалення механізму добору та залучення обдарованих дітей до навчання у вищих навчальних закладах, надання випускникам можливості для працевлаштування за фахом, продовження освіти у подальшому; диверсифікація вищої освіти та збільшення обсягів підготовки і перепідготовки фахівців в умовах прискорення структурного та інноваційного розвитку економіки; забезпечення інноваційного розвитку вищої освіти та його випереджувального характеру; поглиблення міжнародного співробітництва, входження системи вищої освіти в європейський і світовий освітній та науковий простір, розширення участі вищих навчальних закладів, науковців і студентів у міжнародних освітніх і наукових проєктах; здійснення заходів щодо соціального захисту учасників навчально-виховного процесу.

Отже, узагальнюючи результати проведеного дослідження, можемо зробити такі висновки. По-перше, актуалізація

науково-юридичних досліджень функції державної підтримки розвитку науки, освіти і культури зумовлена рядом причин, серед яких найважливішими є: розробка та удосконалення механізмів забезпечення принципів соціальної і правової держави; створення ефективної бази для реалізації прав людини і громадянина в галузі науки, освіти та культури; усвідомлення ролі гуманітарної політики та «людського капіталу» у розвитку сучасної держави; пошук нових шляхів підвищення ефективності державної діяльності в галузі науки, освіти і культури.

По-друге, розвиток сучасної держави, а також державно-правової теорії переконливо засвідчив хибність класичної ліберальної «мінімальної» інтерпретації функції державної підтримки науки, освіти і культури, підтвердивши нагальну потребу активної державної діяльності у зазначеній сфері, що супроводжується процесом як правового регулювання відповідних суспільних відносин, так і функціонування самих органів державної влади та місцевого самоврядування у галузі науки, освіти і культури.

По-третє, важливим кроком удосконалення правового забезпечення функції державної підтримки науки, освіти і культури, а також запорукою успішності та комплексності її реалізації є розробка та прийняття загальнодержавної програми гуманітарного розвитку України. Наразі ця робота ведеться у межах функціонування Громадської гуманітарної ради, а її завершенням має стати розробка та прийняття відповідного документа у вигляді довгострокової цільової програми. Так само відбувається процес оновлення законодавства у сфері науки, освіти та культури, що сприяє підвищенню якості правового регулювання діяльності держави у заданих галузях.

ПРИМІТКИ

1. Выручаев А. А. Государственная поддержка науки и инноваций в условиях модернизации российского государства / А. А. Выручаев // Административно-правовые отношения в условиях модернизации Российского государства. — М. : Ин-т гос-ва и права РАН, 2011. — С. 145—154.
2. Международные акты о правах человека : сб. док. / сост. : В. А. Карташкин, Е. А. Лукашева. — М. : НОРМА-ИНФРА-М, 1999. — С. 49.
3. Пушкіна О. В. Система прав і свобод людини та громадянина в Україні: теоретичні і практичні аспекти забезпечення / О. В. Пушкіна. — К. : Логос, 2006. — С. 199—206.
4. Скрипнюк О. В. Демократія: Україна і світовий вимір (концепції, моделі та суспільна практика) / О. В. Скрипнюк. — К. : Логос, 2006. — С. 198—201.

5. Див. Есаков В. А. Государственная и общественная экономическая поддержка культуры / В. А. Есаков // Культура: управление, экономика, право. — 2008. — № 4. — С. 8—12. Також див.: Есаков В. А. Проблемы государственного обеспечения культуры / В. А. Есаков // Российский следователь. — 2007. — № 10. — С. 36—38; Есаков В. А. Управление нормативной сферой культуры / В. А. Есаков // Российский следователь. — 2007. — № 2. — С. 33—35.
6. Алешкин А. И. Законодательное регулирование и государственная поддержка культуры / А. И. Алешкин, А. А. Ильина // Культура: управление, экономика, право. — 2009. — № 1. — С. 12—22
7. Булаев Н. И. Основы бюджетной поддержки системы образования / Н. И. Булаев // Право и образование. — 2007. — № 4. — С. 4—14.
8. Загальна теорія держави і права / за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. — Х. : Право, 2009. — С. 99.
9. Червонюк В. И. Теория государства и права : учебник / В. И. Червонюк. — М. : ИНФРА-М, 2007. — С. 124.
10. Кулапов В. Л. Теория государства и права : учебник / В. Л. Кулапов, А. В. Малько. — М. : НОРМА, 2008. — С. 68.
11. Скрипнюк О. В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики / О. В. Скрипнюк. — К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2000. — С. 202—244.
12. Права человека и правовое социальное государство в России / отв. ред. Е. А. Лукашева. — М. : НОРМА-ИНФРА-М, 2011. — С. 206—209, 313—341.
13. Юрчишин В. Д. Конституційні засади гуманітарної політики в Україні / В. Д. Юрчишин // Держава і право : зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки. — К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010. — Вип. 50. — С. 151.
14. Про Громадську гуманітарну раду : Указ Президента України № 469/2010 від 02.04.2010 р. // Офіційний вісник України. — 2010. — № 25. — Ст. 974.
15. Про культуру : Закон України від 14.12.2010 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 24. — Ст. 168.

Вольнец Виталий. Правовое обеспечение государственной поддержки науки, образования и культуры в Украине.

В статье анализируются основные теоретико-методологические подходы к определению содержания и сущности функции государственной поддержки науки, образования и культуры. Автор исследует правовые основы ее обеспечения в современной Украине, определяет перспективы развития государственной гуманитарной политики, а также обосновывает ее роль для формирования Украины как правового государства, которое активно взаимодействует с гражданским обществом.

Ключевые слова: *функции государства, Конституция Украины, национальное законодательство, государственная гуманитарная политика, культура, наука, образование, правотворчество.*

Volynets Vitaliy. Legal provision of public support of science, education, and culture in Ukraine.

The article analyzes the main theoretical-and-methodological approaches to the content and nature of the state function of support for science, education, and culture. The author examines the legal basis of this support in modern Ukraine, gives an outlook of humanitarian policy in Ukraine, justifies its role in the formation of Ukraine as a state of law, which actively interacts with civil society.

Key words: *state functions, Constitution of Ukraine, national legislation, government humanitarian policy, culture, science, education, law-making.*